

MENSENRECHTEN-ACTUALITEITEN.NL

December 2025 - maart 2026

Hannah Jans, Krista Janssen, Isabelle Pordon, Anne-Rose Stolk & Pepijn van der Vegt *

Samenvatting | De rubriek mensenrechten-actualiteiten.nl beoogt door middel van korte berichten informatie te geven over recente ontwikkelingen in de nationale rechtspraak, de parlementaire praktijk, het regeringsbeleid en de beslissingen van decentrale overheden op het terrein van de grond- en mensenrechten. Door verwijzingen naar verdere bronnen wil deze rubriek vooral als een richtingwijzer fungeren naar uitvoeriger informatie over de gepresenteerde onderwerpen. Waar in deze rubriek verwezen wordt naar jurisprudentie met een European Case Law Identifier (ECLI), is de betreffende uitspraak te raadplegen op de internetsite van de rechterlijke macht, www.rechtspraak.nl (onder het vermelde nummer).

DOI | 10.54195/NTM.27165

© Author(s); licensed under Creative Commons Attribution 4.0

Ondertekening Facultatief Protocol VN-verdrag handicap

Op dinsdag 27 januari 2026 heeft Staatsecretaris Pouw-Verweij het Facultatief Protocol bij het VN-verdrag handicap ondertekend.¹ Dit brengt de ratificatie van het protocol weer een stap dichterbij. Het Facultatief Protocol maakt het voor mensen met een beperking mogelijk om een klacht in te dienen bij het VN-comité voor de Rechten van Personen met een Handicap, en is dus een belangrijke stap voor een sterkere rechtspositie voor mensen met een beperking.

In december heeft de ministerraad het Facultatief Protocol goedgekeurd voor het hele Koninkrijk, dus ook voor Caribisch Nederland.² Dat is erg belangrijk. De medegelding van het verdrag op de eilanden Saba, Sint-Eustatius en Bonaire is nog in werking. Als het verdrag voor Caribisch Nederland gaat gelden dan kan ook het Facultatief Protocol direct worden bekrachtigd en in werking treden, zonder dat dit opnieuw moet worden beoordeeld. De Raad van State is gevraagd om het wetsvoorstel ter ratificatie van het protocol te bestuderen en zijn bevindingen te delen met de Tweede Kamer.³ Na goedkeuring door de Tweede en Eerste Kamer wordt het Facultatief Protocol geratificeerd en treedt het in werking.

■ Mr. H. Jans en mr. J.R.E. Stolk zijn juridisch adviseurs bij het College voor de Rechten van de Mens en mr. K. Janssen, mr. I. Pordon en mr. P. van der Vegt zijn beleidsadviseurs bij het College voor de Rechten van de Mens

1 Rijksoverheid, *belangrijke stap naar sterkere rechtspositie voor mensen met een beperking*, 27 januari 2026. Geraadpleegd via: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2026/01/27/belangrijke-stap-naar-sterkere-rechtspositie-voor-mensen-met-een-beperking>.

2 Ministerraad van het Koninkrijk, *besluitenlijst*, 12 december 2025.

3 Raad van State 1 april 2026, WO2.26.00033/II/K.

Nederland discrimineert inwoners van Bonaire door hen onvoldoende te beschermen tegen klimaatverandering

De rechtbank Den Haag heeft op 28 januari geoordeeld dat de Nederlandse overheid meer moet doen om inwoners van Bonaire te beschermen tegen klimaatverandering.⁴ In een zaak van Greenpeace Nederland en een aantal inwoners van Bonaire oordeelt de rechter dat het Nederlands klimaatbeleid te Bonaire tekortschiet, dat mensenrechten worden geschonden en dat de inwoners van Bonaire ongelijk zijn behandeld ten opzichte van Europees Nederland. De overheid liet concrete klimaatmaatregelen voor Bonaire langer uitblijven, terwijl het eiland sneller en zwaarder wordt getroffen door klimaatverandering dan Nederland. De rechtbank heeft dan ook geoordeeld dat dit in strijd is met artikel 8 EVRM en artikel 14 EVRM. De rechtbank concludeert allereerst dat Nederland onvoldoende maatregelen neemt om klimaatverandering te mitigeren. Dit is strijd met het recht op bescherming van de privésfeer. Zo zijn doelstellingen om broeikasgasuitstoot te verminderen niet bindend vastgelegd. En doet Nederland te weinig om de reductiedoelstellingen van 2030 te bereiken. Daarnaast doet Nederland te weinig om inwoners van Bonaire te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Al decennialang is bekend dat Bonaire extra kwetsbaar is, en inwoners ondervinden nu al gevolgen van klimaatverandering zoals extreme hitte of wateroverlast. Toch ontbreekt er nog steeds een concreet en samenhangend adaptatieplan, en ontbreken waarborgen voor inwoners van Bonaire, waardoor zij hun rechten onvoldoende kunnen uitoefenen en afdwingen. Ten slotte heeft de rechtbank geoordeeld dat de Nederlandse overheid inwoners van Bonaire gediscrimineerd heeft ten opzichte van inwoners van het Europese deel van het Koninkrijk. Voor het Europese deel van Nederland zijn in een eerder stadium al concrete klimaatmaatregelen getroffen. Voor Bonaire had de overheid tijdiger en met meer inzet moeten handelen.

De rechtbank beveelt de Staat om direct uitvoering te geven aan haar internationale klimaatverplichtingen.

Vervolgingsuitlevering naar de VS

Op 27 januari 2026 deed de Hoge Raad uitspraak in een zaak waarin de VS aan Nederland om de uitlevering hadden verzocht van een verdachte met de Mexicaanse nationaliteit, om aldaar terecht te staan voor computervredesbreuk, oplichting, witwassen en het aan een ander ter beschikking stellen van zijn identiteitsbewijs.⁵ Namens de opgeëiste persoon was onder meer aangevoerd dat hij, wanneer de gevraagde uitlevering zou worden toegestaan, in de VS mogelijk ook zou worden vervolgd voor andere feiten, waarover de Nederlandse uitleveringsrechter zich in dat geval niet had kunnen uitlaten. Het specialiteitsvereiste staat in een dergelijk geval aan de toelaatbaarheid van de uitlevering in de weg.

De Hoge Raad verwierpt dit standpunt en overweegt dat het niet aan de uitleveringsrechter, maar aan de minister is om aan het specialiteitsvereiste te toetsen. Dat is slechts anders, wanneer de opgeëiste persoon voldoende concreet onderbouwd kan aantonen dat de uitlevering een blootstelling zal meebrengen aan een flagrante inbreuk op zijn recht op een eerlijk proces in

⁴ Rb. Den Haag 28 januari 2026, ECLI:NL:RBDHA:2026:1344.

⁵ Hoge Raad 27 januari 2026, ECLI:NL:HR:2026:116.

de verzoekende staat, waartegen bovendien geen adequaat rechtsmiddel (in de zin van artikel 13 EVRM) openstaat. Het oordeel van de rechtbank kon daarmee, oordeelde de Hoge Raad, in stand blijven.

Recht op eigendom verhuurder: buiten toepassing laten oneerlijk beding in strijd met eigendomsrecht?

In een uitspraak van 13 januari 2026 had het gerechtshof Amsterdam zich in een huurzaak uit te spreken over een beroep op het recht op eigendom, vervat in artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM.⁶ De verhuurder had zich op het standpunt gesteld dat het buiten toepassing verklaren van bepaalde door hem gehanteerde bedingen in strijd zou zijn met zijn recht op het ongestoord genot van eigendom. Het Hof stelt voorop dat, aangezien het bij de toelaatbaarheid van de huurbedingen in kwestie gaat om de uitleg van de EU-richtlijn oneerlijke bedingen, getoetst dient te worden aan (artikel 17 van) het EU-Handvest van de grondrechten, in plaats van aan het Eerste Protocol EVRM. Verder overweegt het Hof dat het recht op eigendom in casu niet geschonden is. Uit een door het Hof aangehaald arrest van de Hoge Raad uit 2018 volgt dat artikel 17 Handvest aan de verhuurder van woonruimte niet zonder meer een minimaal inkomen garandeert. Voorts overweegt het Hof dat zelfs al zou toepassing van de EU-Richtlijn oneerlijke bedingen al tot een inbreuk op het eigendomsrecht van [appellante] leiden – wat niet het geval is – dan is deze inbreuk gerechtvaardigd, gelet op het algemeen belang om de consumenthuurder te beschermen – als zwakkere partij – tegen oneerlijke bedingen.

Kort geding toegang tot de Lord Shiva Hindu Temple

De voorzieningenrechter te Amsterdam oordeelde op 14 januari 2026 over een geschil dat draaide om de beslissing van de Stichting Lord Shiva Hindu Temples om aan twee gelovigen de toegang aan het nieuwjaarsgebed te ontzeggen.⁷ Deze gelovigen verzetten zich tegen deze beslissing van de stichting met een beroep op hun recht op vrijheid van godsdienst (artikel 9 EVRM). Op de Staat rust een verplichting om in te grijpen wanneer individuen dit recht niet effectief kunnen uitoefenen. Een toegangsverbod vormt een ‘drastische inperking’ van het recht van eisers om hun godsdienst te belijden, zo overweegt de voorzieningenrechter, die een zwaarwegende reden vereist. Die heeft de stichting in kort geding niet aannemelijk gemaakt. Dit brengt mee dat de toegangsverboden onrechtmatig worden geoordeeld en aan de stichting wordt opgedragen om deze in te trekken.

⁶ Gerechtshof Amsterdam 13 januari 2026, ECLI:NL:GHAMS:2026:89.

⁷ Rb. Amsterdam 14 januari 2026, ECLI:NL:RBAMS:2026:193.

College oordeelt: geen sprake van discriminatie op grond van politieke gezindheid bij besluit om student van opleiding te verwijderen

Een onderwijsinstelling hanteert als beleid dat politieke uitingen binnen de school verboden zijn. Een student gebruikt in een chatprogramma van de school een afbeelding van president Trump als profielfoto. De school spreekt de student hierop aan, maar hij weigert de profielfoto aan te passen. De school verwijdt hem vervolgens van de opleiding. Het College voor de Rechten van de Mens (hierna: College) moet beoordelen of hier sprake is van discriminatie op grond van politieke overtuiging.⁸

De student stelt dat sprake is van discriminatie op grond van zijn politieke gezindheid. Zijn profielfoto, waar president Trump op staat, was mede de reden om hem van de opleiding te verwijderen. De school zou daarnaast geen maatregelen nemen tegen andere studenten die politieke uitingen doen. De school stelt dat het tegen alle studenten die politieke uitingen doen op dezelfde wijze optreedt.

Het College beoordeelt eerst of de politieke opvattingen van de student kunnen worden aangemerkt als een politieke gezindheid in de zin van de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb). Daarvoor is van belang of sprake is van een gemeenschappelijke opvatting over de bestuurlijke en sociale inrichting van de samenleving. De student heeft toegelicht groot belang te hechten aan traditionele en conservatieve waarden. Hij beschouwt zichzelf als een 'conservative'. Het College concludeert dat het samenstel van politieke opvattingen van de student kwalificeert als een politieke gezindheid. De student ziet zichzelf als conservatief en is voor het behoud van bestaande tradities, waarden en instituties. Dit is een bredere en gemeenschappelijke opvatting over de inrichting van de maatschappij.

Vervolgens beoordeelt het College of sprake is van onderscheid. De student stelt dat de school het beleid dat politieke uitingen niet zijn toegestaan niet consequent heeft toegepast: de school trad strenger op tegen zijn uitingen, omdat deze conservatief zijn en de opleiding meer waarde hecht aan progressieve ideeën. Zo trad de school niet op toen een mannelijke medestudent in een minirok op school verscheen. Voor verzoeker was dit een aanstootgevende politieke uiting. Het College overweegt dat zich verschillende situaties hebben voorgedaan op de school waarmee de situatie van verzoeker te vergelijken is. De school heeft echter voldoende onderbouwd waarom tegen deze studenten niet dezelfde maatregelen zijn genomen. De school heeft de student verwijderd, omdat hij zich herhaaldelijk niet aan de regels van de opleiding heeft gehouden.

Met betrekking tot het voorbeeld dat de school niet heeft opgetreden tegen de mannelijke student die een minirok droeg stelt het College dat dit niet een vergelijkbaar geval is. Gender-expressie gaat over wie je bent en hoe je je voelt. Het uiten van je genderidentiteit is geen politieke opvatting, maar een mensenrecht. Er is geen sprake van verboden onderscheid op grond van politieke gezindheid.

⁸ College voor de Rechten van de Mens 18 december 2025, *oordeel* 2025-136.

‘Starter gezocht’: leeftijd steeds vaker reden voor discriminatie

Leeftijd blijkt steeds vaker een reden voor ongelijke behandeling. Uit de Monitor Discriminatiezaken van het College blijkt dat het aantal meldingen en verzoeken om een oordeel over leeftijdsdiscriminatie het afgelopen jaar is toegenomen.⁹ De oordelen gingen met name over leeftijdsdiscriminatie bij werving en selectie van werknemers. In 2025 registreerde het College 2.478 meldingen van mensen die zich gediscrimineerd voelden. Deze gingen vooral over geslacht, ras en handicap of chronische ziekte. Daarnaast ontving het College 853 verzoeken om een oordeel, die eveneens vooral over deze gronden gingen. In 63 procent van de 139 oordelen werd discriminatie vastgesteld. Dit is een stijging van 23 procent ten opzichte van 2024. Leeftijdsdiscriminatie kwam opvallend vaak voor. In 2025 kreeg het College 175 meldingen en 42 verzoeken om een oordeel over dit onderwerp. Dit is een stijging van 77 procent in het aantal meldingen en 31 procent in het aantal verzoeken ten opzichte van 2024. Zowel jonge als oude mensen kregen hiermee te maken. Leeftijdsdiscriminatie is niet alleen in strijd met de wet, maar zorgt er ook voor dat veel talent onbenut blijft.

Nederland moet aan de slag met de mensenrechten van vrouwen

Op 23 februari 2026 presenteerde het Comité bij het VN-verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (hierna: VN-vrouwenverdrag) zijn *Concluding Observations* voor Nederland.¹⁰ Het Comité begint in zijn slotcommentaar met positieve ontwikkelingen, waaronder de Wet seksuele misdrijven, het invoeren van de Algemene wet gelijke behandeling in Caribisch Nederland, het Stop Femicide! Plan en het Nationaal actieplan seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. Maar het Comité maakt zich vooral zorgen. Zo geeft het Comité aan dat het overheidsbeleid ten aanzien van vrouwen sterke verbeteringen behoeft. Het Comité beveelt bijvoorbeeld aan om voor deskundigheidsbevordering te zorgen bij rechters, officieren van justitie, advocaten en andere juristen, om voor structurele financiering van het maatschappelijk middenveld te zorgen en om dataverzameling te verbeteren. Daarnaast geeft het Comité per artikel van het verdrag zijn zorgen en aanbevelingen, dit betreft thema's zoals (online) haat richting vrouwelijke politici, zwangerschapsdiscriminatie en stereotypen. Nederland moet over enkele jaren opnieuw rapporteren over de gehele implementatie van het verdrag. Het Comité heeft echter ten aanzien van enkele thema's Nederland verzocht om over twee jaar al te rapporteren. Dit betreft het opzetten van gendersensitief beleid ten aanzien van huiselijk geweld, het voorkomen en aanpakken van gedwongen prostitutie en sekswork onder minderjarigen, het stimuleren van actief vaderschap en het zorgen voor toegankelijke kinderopvang van hoge kwaliteit en het legaliseren van abortus in Aruba, Curaçao en Sint-Maarten, op zijn minst in gevallen van verkrachting, gezondheidsrisico's voor de moeder of bij ernstige afwijkingen bij de foetus.

⁹ College voor de Rechten van de Mens, *Monitor Discriminatiezaken 2025*, 5 februari 2026.

¹⁰ Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: *Concluding observations on the seventh periodic report of the Kingdom of the Netherlands*, 23 februari 2026 (CEDAW/C/NDL/CO/7).